

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

Unde Apostolus ad Rom. 6. Non regnet peccatum in immortalitate corpore vestro. ut obediat ei usque concupiscentiis. Ubi notat Augustinus cap. 1. lib. de Nuptiis & Concupiscentia, non dixisse Apostolum, non sit peccatum, sed ne regnet peccatum per approbationem & consensum voluntatis; & expressè addidisse, ut obediat ei usque concupiscentiis, quia obedientia per voluntatem præstatur.

A committitur; ad culpam verò natura (id est originale peccatum) non requiritur nisi voluntas in natura illa. Cum ergo motus primò primi, ex rebellionem concupiscentiæ procedentes, non sint voluntarii voluntate personæ (est sint voluntarii voluntate naturæ, seu in persona Adami, & effectus peccati originalis) non erunt peccata actualia, quæ nos reos æternæ damnationis constituunt; ut docent hæretici.

B Confirmatur: nam etiam phrenesis, infania, & cæcitas corporalis, aliæque generis humani miseriæ, sunt effectus & pœnæ originalis peccati, & ab eo ut rivuli à fonte promanant; cum in felicissimo innocentia statu homines non fuissent miseris illis obnoxii; & tamen nemo dicit, quidquid malè faciunt infani & phrenetici, esse peccatum, & culpabiliter agere cœcum à natiuitate, qui volens canem abigere, hominem percussit, ignorans invincibiliter eum adesse: Ergo similiter licet rebellio concupiscentiæ sit effectus & pœnæ peccati originalis, subindeque nobis voluntaria in capite non sequitur omnes ejus motus, eos præcipue qui naturaliter in nobis consurgunt, omnemque advertentiam & deliberationem rationis præveniunt, esse peccata mortalia, & homines æternæ damnationis reos efficere.

C Quod verò non sint peccata venialia, ut quidam Theologi asserunt iisdem autoritatibus & rationibus convincitur. Nam de ratione cuiuscumque peccati actualis seu personalis est quod sit liberum & voluntarium, saltè imperfectè: Sed motus primò primi concupiscentiæ, nullo modo sunt voluntarii seu liberi, cum naturaliter in nobis exciterentur, & omnem rationis advertentiam ac voluntatis consensum præveniant: Ergo non sunt peccata etiam venialia.

D Addo quod Tridentinum sess. 5. decreto de peccato originali ait, concupiscentiam non nocere non consentientibus, & non esse verè & propriè peccatum: Sed si motus primò primi concupiscentiæ essent peccata venialia, non consentientibus noceret concupiscentia, & verè ac propriè peccatum esset; sicut tale est mendacium, quamvis solum sit peccatum veniale: Ergo illi motus non sunt peccata venialia. Unde Augustinus lib. de Perfectione iustitiæ versus finem, negat pro remissione horum motuum recitandam esse orationem dominicam, ait dicens, *dimittite nobis debita nostra, sed pro aliis motibus & peccatis quibus assentimur, vel quos impedire possumus. Idem docet epist. 200. ad Afellicum, his verbis: Quamvis infini, dum sumus in corpore mortis huius, desideria peccati, si nulli eorum adhiberemus assensum, non esset unde diceremus Patri nostro qui est in celo, dimittite nobis debita nostra.*

§. II.

Solvuntur Objectiones.

OBJICES primò: D. Thomas hic art. 3. ad 5. ait quod motus sensualitatis rationem præveniens, est peccatum veniale. Sed motus qui rationem præveniunt primò primi appellantur, ut supra ostensum est: Ergo ex D. Thomæ motus primò primi concupiscentiæ sunt peccata, saltè venialia.

Respondeo D. Thomam non loqui de motibus

Lab. 6. contra Iulian. cap. 1.

Himil. 44.

Cap. 14.

47.

48.

49.

Sed contra: Licet ad peccatum originale sufficiat quòd sit voluntarium in capite, tamen ad peccatum personale requiritur quòd sit voluntarium voluntate personæ, ut docet D. Thomas in 2. dist. 10. qu. 1. art. 2. in corp. his verbis: *Operari quòd secundum hoc quòd atque rationem culpæ habet, secundum hoc ratio voluntarii in ipso operari. Sicut autem est quoddam bonum quòd respicit naturam, & quoddam quòd respicit personam, ita etiam est quoddam culpa natura, & quoddam persona: unde ad culpam personalem requiritur voluntas personæ, sicut patet in culpa actuali, quæ per actum personæ*

Tom. III.

Fff 2

bus

bus sensualitatis qui omnem advertentiam & de-
liberationem rationis praeveniunt, sed tantum
de his qui plenam ac perfectam advertentiam &
liberationem antecedunt, & qui primò - secundò
appellantur: hi enim cum sint imperfectè volun-
tarii, sunt peccata venialia, quae sunt quiddam
imperfectum in genere peccati, ut ibidem ait S.
Doctor.

54. Obijcies secundò: Si motus primò - primò
omni culpà etiam veniali carerent, potuissent esse
in Christo, & in B. Virgine: Sed hoc dici ne-
quit, ut docent Theologi in tractatu de Incarna-
tione: Ergo nec illud

Respondeo negando sequelam: quia, ut ibi-
dem docent Theologi, Christo, & B. Virgini
concessum fuit privilegium illud factis innocen-
tiae, seu perfectio illa iustitiae originalis, quae ap-
petitus sensitivus hominis ita subiectus erat ra-
tioni, ut sine istius advertentia & imperio nul-
lus in eo motus insurgeret: unde licet in nobis
motus circa illicita possint omni culpà etiam ve-
niali carere, quia possunt insurgere subito, &
ante omnem advertentiam rationis; in Christo,
tamen, ejusque Matre purissima, si fuissent, ne-
quaquam culpà vacassent, quia cum advertentia
& libertate evenissent.

55. Obijcies tertio: In appetitu sensitivo homi-
nis, ex subordinatione & conjunctione quam ha-
bet cum voluntate & ratione, resultat libertas
quaedam diminuta & imperfecta per quam absq;
actuali voluntatis motione, & imperio rationis,
potest peccare venialiter, ut articulo precedenti
cum Cajetano, Martine, & Salmanticensibus do-
cuimus: Ergo poterit appetitus sensitivus, uten-
do illà suà libertate imperfectà, in omnibus suis
motibus etiam primò - primis peccare venialiter.

Respondeo concessio Antecedente, negando
consequentiam: quia ut articulo precedenti o-
stendimus, libertas imperfecta, conveniens ap-
petitui sensitivo, necessario exigit ut possint ejus
motus à ratione reprimi: motus autem primò -
primi, quos ratio nullo modo advertit, non pos-
sunt ab ea reprimi, & ideo non gaudent liberta-
te illà imperfectà, quam appetitus sensitivus à
voluntate participat, subindeque peccata venia-
lia esse nequeunt.

56. Obijcies ultimò: Si motus primò - primi con-
cupiscentiae non essent peccata, liceret in eis sibi
complacere, aut illos desiderare: At utrumque
illicitum est: Ergo illi sunt peccata, saltè venia-
lia.

Sed nego sequelam; licet enim motus primò -
primi concupiscentiae non sint mali malitià for-
mali, defectu libertatis, sunt tamen mali malitià
objectivà, cum circa objectum malum & à lege
prohibitum versentur; unde eo ipso tribuunt
malitiam formalem actibus complacentiae vel de-
siderii, quibus liberè appetuntur; actus enim
liber circa objectum malum, & lege pro-
hibitum, formaliter ma-
lus est.

* *

*

DISPUTATIO VI De Causis Peccatorum.

Ad questionem 75. & quinque sequentes.

CAUSA peccati alia sunt interiores, quae
intra hominem resident; alia exteri-
ores, quae extra ipsum existunt. Pri-
mi generis sunt tres, nempe ignoran-
tia ex parte intellectus; concupiscentia ex parte
appetitus; & malitia ex parte voluntatis. Secun-
di generis tres etiam esse vel excogitari possunt,
nimirum Deus unà cum voluntate ad actum pec-
caminosum concurrens; Diabolus ipsum per-
suadens; & primus parens originale peccatum in
posterius per seminalem propagationem tradu-
cens. De hac posteriori causa peccati fuscè dice-
mus disputatione sequenti, ubi de peccato origi-
nali differemus: de prioribus verò breviter hic
agendum est.

ARTICULUS PRIMUS.

An & qua ignorantia sit causa peccati?

§. I.

Multiplex Ignorantia divisio.

Ignorantia secundum se dividitur primò in
eam quae potius dicitur nescientia, & in eam
quae proprie est ignorantia. Prima dicit caren-
tiam illius scientiae, quam aliquis nec debet nec na-
tus est acquirere: & ideo cum sit tantum nega-
tio, non habet rationem mali, sive culpae, sive
pœnae; unde reperitur in Angelis beatis, teste
Dionysio cap. 7. cœlest. Hierar. Cum enim nulla
creatura, quantumvis superioris ordinis, omnia
scibilia comprehendat, & saltè ex possibilibus
plura omnes creatos lateant intellectus, necesse
est ut in omni intellectu creato, sive humano, si-
ve angelico, sit aliquid prædictae nescientiae, &
solus intellectus divinus, qui omnia scit & com-
prehendit, eam excludat. Secunda ignorantia
dicit carentiam illius scientiae, quam quis aptus
natus est habere; adeoque importat rationem
mali, vel culpae, vel pœnae, & in varia membra
subdividitur.

In primis enim ex parte subiecti dividitur in
invincibilem & vincibilem; invincibilis est,
quando non est in potestate alicujus scire illud
quod ignorat, seu quando non potest ignoran-
tiam suam vincere & à se depellere, ut est igno-
rantia mysteriorum fidei in illis infidelibus, qui
nihil de Evangelio audierunt, nec audire potue-
runt, & qui infideles negativè appellantur. Vin-
cibilis est, quae adhibita morali diligentia vinci
& superari potest; & hæc duplex est, una affectata,
quædo quis deliberato animo vult aliquid igno-
rare, ita ut voluntas per se & directè feratur in
ipsam ignorantiam, juxta illud Psalm. 15. *Noluit
intellectus meus bene agere*: altera crassa & supina,
quando voluntas directè & formaliter in ipsam
ignorantiam non feratur, sed tantum indirectè,
& interpretativè: v. g. cum quis non vult adhi-
bera